

REDACTIUNEA,
Administratiunea si Tipografia
Braşov, piata mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nerancate nu se
primesc.
Manuscrise nu se restituie
la cerere
Se primesc la Administratiunea
Braşov si la urmatoarele
SIROURI de ANUNTURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
Huc. Augenthaler & Emmerich Le-
mer, Heinrich Schalek, A. Or-
pelit Nachf., Anton Orpelik.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bornat, Iuliu Le-
ppold (VII Erzsébet-körut
Preţul inserţiunilor: o serie
garzond pe o coloană de bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tarifă şi învo-
ială. — RECLAME pe pagina
8-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXXII.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Anul-1909:
Pe un an 24 cor., pe trei luni 12 cor.,
pe trei luni 8 cor.,
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 8 cor.
Se primumă la toate offi-
cile postale din țară și din
străinătate și la d-ții colectori.
Abonamentul pentru Braşov:
Administratiunea, Piata mare
târgul înului Nr. 30, etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Ca din anul acesta: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor.,
pe trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserţiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 86.

Braşov, Luni-Marti 21 Aprilie (4 Mai)

1909.

O nouă îndrumare economică?

I.
Eată că s'au înființat două bănci mari nouă „Lumina” și „Plugarul” și cu ele se ivesc doi factori noi la orizontul organizațiunii noastre economice și sociale — și încă sub man-tia confesionalității. Doară nu pentru a mări prăpastia și discordia, în cele bisericesti și școlare, ce ne face în multe incapabili pentru lupta de toate zilele și a-l transplanta și pe terenul economic? Pe lângă școale confesio-nale române, ce nu se pot susține a câte două într'o comună și cari vor fi maghiarizate rând pe rând — pe lângă reuniuni de femei române greco-orien-tale și greco-catolice, eată-ne ajunși și la bănci confesionale, căci cele pe cari le aveam ici colo, până și câte două, trei într'un orașel sau sat mai măricel, nu ne ajungeau. Intrând în văgășul confesionalității, neapărat, că capitalurile cele multe și depozitele băncilor locale și regionale ale bise-ricilor, școalelor și comunelor vor fi ridicate și plasate la banca centrală a confesiunii, unele la Blaj, altele la Sibiu. Pare că spectacolul de smul-gere a bărbilor între proții români uniți și neuniți din timpul lui Carol VI și Maria Tereziei ar avea să fie reînviat în jurul băncilor confesionale spre desfătarea streinilor! Dar ori și cum s'ar tălmăci faptul, în fine vor fi și aceste bănci.

Nouăle creațiuni vor fi copii de elită, cari dela început evident vor dispune de mijloace mai mari, și cu o sferă de activitate mai largă, sau prea estinsă chiar. Numai cât pe te-renul economic nu e de ajuns o etichetă sunătoare și arătarea scopu-lui sublim, cătră care tinde, ci în prima linie vine în conziderare persoana de pus în fruntea întreprin-derii apoi și aptitudinea și experiența membrilor din direcțiune, care să-o conducă — și dacă scopul conglăsu-ește cu mijloacele. Aici este în joc ceva mai mult decât un exercițiu de

stilistică a unui condeiu ieseuit, de-a da lucrurilor o înfățișare cât mai a-trăgătoare, aci e vorba de a pune problema în aplicare și de a-o duce la bun sfârșit.

În aceasta privință nici inițiativa conducătorilor noștri și nici sprijinul poporului nu a lipsit. Care este însă rezultatul înființării celor 150 de bănci, ce le avem? Ne-am ales cu trista ex-periență, că de a înființa la bănci și de a fi membru în direcțiunea a 2—3 institute ori agentul lor, este bine pentru inițiatori și poate ocupațiune foarte productivă, însă încât pentru îndrumarea poporului în ale econo-miei raționale, cum stăm? Ne-am oprit la *fondul, zis, cultural* și de binefa-cere, un fel de fond al milelor.

Din partea băncilor noastre n'a fost inițiată ori sprijinită nici o sin-gură întreprindere românească, care să-i dea o nouă direcțiivă poporului și să-l îndrumeze pe calea progresului și a sporului muncii și producțiunii naționale, care să-l rețină și să-l ocupe productiv la sine acasă, unde aproape $\frac{2}{3}$ părți a pământului de cultură se află în mâna și stăpânirea oamenilor noștri. Și când cei locali perfect orientați cunoscători de stări și persoane și în curent cu toate mișcările nu au găsit încă dela 1872 — data înființării „Albinei” a pri-mului nostru institut de bani — în care direcțiune ar trebui îndrumată producțiunea națională și brațele mun-citoare și productive, oare o vor pu-tea brodi și chibzui mai bine cei dela centru, vor putea ei singuri să cu-noască nevoile locale și generale ale unei țări întregi în 26 de comitate? Și oare specialiștii și lucrătorii tech-nici în diferite branșe se pot im-proviza și se pot forma în timp de 24 de oare sau într'o săptămână ori două? Ori că ei să formează numai cu timpul și cu sacrificii bănești in-semnate?

Regele Carol filantrop.

București, Aprilie a. c.

Roz. anii de dincoace de Carpați ne-am obicuit să vedem în Regele Carol al Româ-niei mai numai pe Marele Căpitan, mântuito-rul Rușilor și biruitorul Turcilor. Mai știm, nu prea amănunțit, că sprijinește mișcarea culturală a Țării Românești, ceea-ce se restrânge și asupra noastră. Unii am mai auzit, că domeniile (moșiile) Coroanei sunt pepiniere, din cari se răspândește larg ra-zele culturii, în primul loc gospodărești, printre țărani și boieri. Ca filantrop e însă puțin cunoscut. De aceea dau, întregind totodată cele comunicate de o foaie din Țară, faptele lui filantropice. Eată ce a fă-cut pentru țărani:

Pentru crearea unui *orfelinat agricol* la Zorleni a dat 300.000 lei, iar timp de zece ani câte 225.000 lei anual, cu totul 2 milioane 550.000 lei.

Pentru fundațiunea Carol Elisabeta, fondată pentru *ajutorarea țărănilor în caz de secetă*, a dat 200.000 lei.

În fie-care an dă 300.000 lei pentru *incendii, inundații, foamete*.

Pentru *fundațiunea Carol* înființată la 1891, cu localul ei propriu, bibliotecă, săli pentru studenți, burse (stipendii) a dat până acum aproape un milion.

Dragostea față de trecutul și limba neamului nostru o arată următoarele cifre: Pentru *întreținerea monumentelor istorice* a dat peste 2 mil. 200.000 lei; pentru *Dic-tionarul* cel mare al limbei române a pus până acum la dispoziția Academiei Ro-mâne 220.000 lei.

În fie-care an varsă 156.000 lei pen-tru burse, pensuni și ajutoare par-ticulare 55.000 lei, subvenție Teatrului Național și altor societăți culturale; la Paști și Crăciun se distribuie regulat din cas-eta Sa 40.000 lei.

Societatea Regina Elisabeta a primit 365.000 lei.

Sume mai mari și mai mici primesc societățile *Munca, Furnica, Obolul, Socie-tatea Geografică, Ateneul Român, Provi-dența* etc. etc.

Când cu inundațiile dela Galați trimis telegrafic 60.000 lei pentru cei nenorociți, tot oameni sărmani de pe la mar-ginae. Când cu criza cea mare, el a cerut cel dintâi să i se reducă lista civilă cu sute de mii, fiind primul funcționar al Țării.

Nu se vor uita nici când cele câte-va milioane date acum câți-va ani pentru ar-mată într'un timp, când România era ame-

nințată de incurcături serioase cu un stat vecin.

Și câte zeci și sute de mii nu va fi vărsat și nu va mai vărsa mâna binefă-cătoare a primului Rege român. fără ca să se știe ceva!

Victor Lazar.

Politica Arhiduceului Francisc Ferdinand.

În toate cercurile politice a produs o viuă impresiune știrea, că fostul ministru președinte Wekerle a fost primit în audiență de către Archiducele Francisc Ferdinand, moștenitorul de tron, care a păstrat totdeauna o rezervă ostentativă față cu oamenii de stat ai Ungariei, și că audiența a ținut două ceasuri. *Frankfurter Zeitung*, de obicei bine informat, sus-ține, că de astădată Archiducele a acordat lui Wekerle audiența, pentru-că acesta printr'un discurs rostit cu o zi mai înainte la întrunirea partidului constituțional s'a lăpădat de Kossuth-isti și ținea să se în-credințeze, dacă e ori nu accesibil prntu vederile sale în ceea ce privește viitorul monarhiei habsburgice. În deosebi în ceea ce privește Ungaria, programul Archidu-celui se resumă după *Frankfurter Zei-tung* în următoarele patru puncte: 1. Ni-micirea oligarhiei parlamentare maghiare. 2. Zădărnicea reformei electorale proiec-tate de contele Iuliu Andrassy în vederea întăririi oligarhiei maghiare. 3. Zădărnicea silințelor puse de maghiari spre a ob-ține concesiuni militare și 4. Întărirea na-ționalităților din Ungaria, ca să poată re-sista mai ușor față de maghiari.

Guvernul român și noul regim în Turcia.

Guvernul din Constantinopol a no-tificat guvernului român *suirea pe tronul Turciei a Sultanului Mohamed al V-lea*. D. Ion I. Brătianu, președintele consiliu-lui de miniștri, luând cunoștință de aceas-tă notificare, s'a prezentat la ambasada turcească spre a felicita, în numele guver-nului român, pe ministrul Turciei la Bu-curești pentru schimbarea efectuită la Constantinopol. De asemenea d. președinte al conziliului a însărcinat telegrafic pe d. *Papiniu*, ministrul României la Constan-tinopol, să prezinte guvernului turcesc felicitările guvernului român.

Românii din Salonic pentru constitu-tia turcească.

Restabilirea regimului constituțional și proclamarea noului Sultan a fost sărbătorită și de Români din Salo-nic, cari împreună cu celelalte naționali-tăți au făcut Sâmbătă o mare demonstra-

de toți conzilierii comunali ai orașului (21 Aprilie 1774).

Documentul începe descrierea călătō-riei împăratului Iosif II. în Transilvania spunând că a făcut'o fără să fie însoțit de gardă și fără alaiu, căci era prea mare filantrop, decât să fi prădat banii pe pompă deșartă exterioară și inima supușilor săi recunoscători și credincioși îi oferea destulă siguranță. El porni la începutul lui Maiu din Viena, însoțit de generali feld-mareșali Conte Pelegrini, General Nostitz și General Siskovitz, ajunse în 28 Maiu în Sibiu. Din Sibiu porni însoțit și de comandantul Ardealului, Baronul Preiss, și de cei doi generali de brigadă ai corpului grănițăresc, conte Gyulai și Baron Rall și ajunse prin Tohan la cetatea Branului, și de aici la Braşov.

»Pentru a ocoli orice lux de prisos, — se zice în document — s'au pregătit pentru fiecare quartir victualile și băutu-rile următoare: 10 funți carne de bou, 1 vițel, 1 miel, 24 de pui, 3 găște, 2 găini, 2 curcani, 4 funți slănină, 4 funți măduvă, 100 verze nemțești, 2 funți de varză acră. Pânea și zarzavaturile nu s'au socotit». Spune apoi că împăratul și-a ales de locu-ință casa senatorului Fronius din piata Braşovului. Comisarul ales pentru călăuzi-

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Intermezzo.

...Cum strig' afară vântul...

Ce tristă-i noaptea asta
Și gândul tău e trist
Mi-l spune colțul gurii
Și ochii de-ametist.

Din zbor rechiamă'ti gândul
Și sufletul tău dus,
Fecioară, păr de aur,
Frumoaso din Apus!

Vezi, ciasul din părete
Eu l-am oprit în loc
Să nu răziască vremii
O clipă din noroc.

Azi vreau să-ți cânt un cântec
Duios și plin de taine,
Ce n'are-asemănare
Cu nici un lied de Heine.

Și n'are-asemănare
Cu nici un cânt din lume
Durere sfântă n'trinsu-i
Și »Doina«-i alui nume.

Mă chiamă 'n vremi bătrâne,
Mi drag așa de mult
Și ochii mei sunt umezi
De câte-ori l-ascult.

Tu ai atâta suflet
Și dor să-l înțelegi,
De o să-ți placă ție
Va place lumii 'ntregi.

L-am potrivit pe strune
Ca nimeni altul azi.
Ascultă!... Tulnic geme
În munții noști de brazii...

Și focuri cresc pe creste,
La para lor s'adună
Vitej pe coif cu fulger,
Lânci scânteiază'n lună.

Rapsodul cântă Doina;
La tulnicu-i sonor
Și brazii și stejarii
Prelung se înfior.

Așa veghiază'n noapte
Armata lui Mihai

E lungă povestirea
Iar sufletu-mi e trist

Și ochi'ti ard, mă strigă
Azi pentru ei exist.

Din zbor cobor azi gândul
Ce'n alte vremi s-a dus...
Frumos ție-e părul d'aur
Fecioară din Apus!

Cum strig' afară vântul!...

V i e n a. Nicolae Brătianu.

Din documentul aflat în turnul casei sfatului.

Braşov. 1 Maiu a. c.

Vorbind despre documentul din anul 1774, ce s'a găsit zilele acestea în globul din vârful turnului Sfatului, dela noi, care se reedifică tocmai acum, ținem de a împărtăși cetitorilor noștri încă câteva amănunte din partea a doua, în care autorul, Gottlieb de Hermann, descrie mai pe larg vizita ce a făcut'o împăratul Iosif al II-lea orașului Braşov în lunie 1773, care vizită a premers construirei turnului sfatului, în a căreia amintire s'a așezat în globul din vârful turnului amintitul document, subscris

ție în fața palatului de justiție din Salonic, unde se afla guvernatorul general Daniș. Aici s'au ținut numeroase discursuri. În numele Românilor a rostit revizorul școlar Gheorghe Cionga următorul discurs :

»Excelență! Pe fețele tuturor otomanilor astăzi se vede veselia și bucuria, căci azi prin vitejia glorioasei armate otomane, imperiul otoman a scăpat de tiranul Abdul-Hamid, care timp de 33 ani a terorizat poporul și i-a supt sângele. Ziua de 14 Aprilie va înlocui de acum înainte ziua de 19 August, aniversarea de tristă memorie a lui Hamid. Noi otomanii ne putem mândri, căci într-o săptămână numai am putut sfărâma lanțurile tiranice, pe când pentru aceasta, altor națiuni, le-au trebuit secole întregi de lupte aprige. Și noi Românii ne putem mândri, căci la apelul patriei am alergat din toate părțile pentru salvarea constituției amenințate de mâncătorul de sânge Abdul. Acel, care până eri era mare și tare, tăia și spânzura, azi este dat în judecată. Foarte just a zis înțeleptul Solon: »Nu ferici pe nimeni înainte de sfârșit«. Acum când coroana glorioșilor califi Osmanlii, s'a pus pe capul noului Sultan, să rugăm cu toții din inimă pe atotputernicul Dumnezeu să-i dăruiască viață lungă și fericită și să-i jurăm credință și devotament.»

Țarul despre junii turci. Într-o audiență, ce a avut-o șeful dreptei extreme din Dumă, Markov, țarul să fi zis, vorbind și despre Turci: »Revoluția se face pretutindeni, așa și în Turcia, de străini. Turcii neași nu există între junii turci. Tot aceea, ce se întâmplă acum în Turcia, s'ar fi întâmplat și în Rusia, dacă — adause Țarul — n'as fi dizolvat prima Dumă.»

Cum a primit noul sultan cabinetul turcesc. Joia trecută noul Sultan Mohamed V a primit în audiență cabinetul turcesc și l'a primit cu cea mai mare cordialitate. Iată ce au zis între altele după »N. F. P.« Mohamed V: »Sunt un om foarte liberal și nu voi întreprinde nimic, fără a vă cere statul. Fiind însumi foarte franc, cer și dela d-voastră toată franchetea. De altă parte sunt pătruns și de conștiința demnității mele, și țin să i-se dea respectul cuvenit. Sper că mă veți satisface și în privința această«. Sultanul a exprimat apoi deodată dorința să țină în ziua următoare Selamlicul în vechia și renumita moschee dela Fatich. Ministrul de războiu observând, că pentru o ocaziune așa de extraordinară, când întreg poporul vrea să vadă pe Califul, acea moschee e prea depărtată, s'a învoit Mohamed V să serbeze Selamlicul în Hagia Sofia. În fine s'a plăns Sultanul, că ar merge bucuros în uniformă la Selamlic, dar nu posedă uniformă. Atunci ministrul de război i-a promis, că va face să i-se pregătească o uniformă până mâine de către croitorul militar.

Selamlicul s'a ținut în ziua următoare cu mare pompă. Sultanul a mers mai întâi la vechiul Serai, unde a desbrăcat hainele civile, luând uniforma cea nouă militară. De aici a plecat într-o trăsură deschisă cu doi cai la moschee. În trăsură se afla și mareșalul Ahmed Mucthar, în alte două trăsuri urmau cei trei fii ai sultanului. Suita militară a lui a fost mai mică ca de obicei. Sultanul viu aclamat a salutat în toate părțile surizând.

rea împăratului în ținutul Brașovului, fu judele orașului Traugott Edler von Schobeln. Împăratul sosi în 6 Iunie în Brașov. După ce ajunse la locuință el se arătă poporului de pe fereastră. A prânzit apoi și s'a culcat la 10 ceasuri. Dimineața s'a sculat deja la 6 ceasuri și la 8 ceasuri merse călare până pe cetățuie. După aceea cercetă biserica evanghelică, școalele și temnițele cele nouă, zidite cu un an mai înainte, și biserica românească din Scheiu. La 4 ceasuri primi pe boierii României în audiență.

»Seara la 8 ceasuri Majestatea Sa onoră cu prezența Sa societatea adunată în locuința generalului Baron Eichholz, unde fuseseră invitați câțiva din sânul magistratului orașului și toți boierii (din Muntenia) aflători în oraș dimpreună cu cocoanele lor și dete și aici dovadă, în conversațiunile sale cu cei de față și cu boierii, cu cari conversa în limba italienească, pe care aceștia o vorbeau pe acele vremi, de afabilitatea sa.»

În 8 Iunie Împăratul Iosif a părăsit Brașovul. Înainte de plecare cu o jumătate de oră a luat în primire numeroase petițiuni iar la 6 dimineața a plecat cu trăsura luând drumul spre Satulung iar de aici la granița țării românești spre a vizita această graniță. O mulțime enormă de oameni l'au petrecut până la capătul orașului. Împăratul Iosif II, pentru a putea

Evenimentele din Turcia.

Ancheta începută în contra persoanelor aparținând anturajului fostului Sultan precum și printre clerici și soldați a stabilit complicitatea lui Abdul-Hamid în răzvrătirea de la 13 Aprilie. Autoritățile se ocupă acum de chestia confiscării celei mai mari părți din bunurile fostului Sultan, de oarece ele au fost furate de la Stat sau de la bunurile provinciilor. Arestările de reacționari și de preoți, foști emisari ai Sultanului Abdul-Hamid, continuă.

Noul cabinet turc sub prezidenția mareului vizir Tewfik Pașa a fost constituit Sâmbătă în modul următor: fostul mare vizir Ferid-Pașa e ministru de interne; comandantul corpului din Adrianopole, Salih-Pașa a fost numit ministru de războiu; fostul ministru de marină, generalul Riza-Pașa, a primit portofoliul marinei. Toți miniștrii ceilalți au fost menținuți.

Un rescript imperial al noului Sultan.

Vineri după amiază primul secretar al noului Sultan a adus la Poartă un »Hattihumayun« sau rescript imperial, care a fost citit în fața senatorilor, marilor demnitari și funcționarilor. Iată textul acestui document:

Ilustrului meu mare vizir!

Fratele meu Abdul-Hamid fiind de tronat din demnitatea sa de calif și Sultan, în urma unui fetwa, și pentru cauze cunoscute de toți, precum și în urma unei hotărâri luate în mod unanim de către Adunarea națională conform dorinței supturii noastre, prin grația lui Allah și în urma Constituției noastre m'am suit pe tronul strămoșilor mei;

Având în vedere marea voastră capacitate și patriotismul vostru lăminat, v'am menținut în demnitate de Mare vizir și în demnitatea sa pe Șeik-ul-Islam, pe Zia-Eddin-Effendi. De asemenea am confirmat nominațiunile din consiliul de miniștri pe care Pați constituit. Conform Constituției, toți funcționarii sunt menținuți în funcțiunile lor.

Dorința mea cea mai mare este ca toți supuși mei și din toate clasele națiunii să se bucure de libertatea, de justiția și de egalitatea prevăzută în Constituție; de asemenea ca legea Șariat să fie aplicată pe deplin. Am încredere că toți miniștri și funcționarii și membrii Parlamentului mă vor ajuta spre a realiza această țintă. Spre a asigura ordinea în Imperiu, trebuie întâi luat măsuri ca să nu se mai reînnoiască turburări regretabile cum sunt cele care s'au produs în Asia Mică. Doresc ca să se ia măsuri spre a întări și dezvolta forțele noastre de uscat și de mare. Spre a asigura bunul mers al justiției și finanțelor și răspândirea instrucțiunii, dezvoltarea lucrărilor publice și agriculturii, conform cu progresele moderne, să se elaboreze legi noi.

Conform Constituției, toate tratatele existente între Imperiul nostru și puterile străine sunt din nou confirmate de noi; doresc ca aplicarea acestor tratate să fie respectată și că pretinzi care există între guvernul nostru și toate statele europene să se întărească! Dumnezeu să binecuvinteze străduințele noastre.

Mehmed Reșad.

fi văzut de toți cei cari îl însoțeau la plecare sa, s'a ridicat în picioare și stând astfel în trăsură a făcut drumul prin oraș. Dela granița țării românești Iosif al II-lea s'a reîntors la Sibiu peste Treiscaune, Ciuc și Bistrița.

De încheiere documentul face o statistică a populației în anul 1774. Brașovul număra în acel an 15,424 suflete, cele 13 comune districtuale libere laolaltă 18,424 suflete, iar cele 13 posesiuni și domeniul Branului 13,658 suflete, pe lângă aceste se mai adaug 51 suflete ale companiei Grecilor din Brașov.

»La ce porodită număroasă putem să contăm în împrejurările aceste sub sceptrul pacinic austriac în veacurile viitoare — esclama cronicarul și dând espresione dorinței ca sucesorii să nu se depărteze niciodată de aceea, ce percepsele rațiunii (minții) și ale religiunii indică ca ultima țintă a faptelor omenești, termină cu cuvintele :

»Punem pana jos și te lăsăm cetitor târziu! să-ți faci contemplările tale serioase, la cari te vei vedea îndemnat pentru scopul acesta într'un timp, când noi, înaintașii tăi, vom fi de mult praf și țărână și în nesfârșita eternitate, unde ne vei urma, vei fi început deja să seceri în adevăr ce noi sămănăm acum!«

Dela Dej.

— 30 Aprilie n. 1909.

Comitetul central al »Asociațiunei« s'a adresat cu o scrisoare către d-l Dr. Teodor Mihali prezidentul clubului deputaților naționaliști și directorul despărțământului »Dej« al Asociațiunei, prin care și a exprimat dorința de a putea ținea adunarea generală din ast an în orașul Dej. În urma acestei recercări comitetul de cerc în ședința sa de Miercuri a decis unanim primirea onoarei, ce i se face din partea comitetului central, dar înainte de, a da răspuns definitiv comitetului central a hotărât să asculte și părerea publicului și resp. a inteligenței române din loc.

La invitarea d-lui Dr. Mihali membrii inteligenței române din Dej în număr de vr'o 30—40 înși s'au întrunit la o conferință, ce a avut loc în sala institutului »Someșana« și, după lungă și minuțioasă dezbateră, — cu excepțiune a 4—5 înși, cari cu privire la timpul înținerii adunării generale n'au fost de părere majorității, au decis să invite »Asociațiunea«, ca ast an să-și țină adunarea sa generală la noi în Dej, pe la Sântă Maria mare (29 August n.)

Preparativele pentru primirea în mod cât se poate de demn a primei noastre societăți culturale, și până la răspunsul definitiv al centrului, s'au început deja. În cadrul frumozelor serbări, ce s'au proiectat, după cum am aflat, se va aranja și un concert grandios, la care se vor invita să-și dea concursul lor și vr'o câteva puteri artistice muzicale mai de samă dela noi. Se vor preda din partea unui cor bun piese mai mari ale compozitorilor noștri Dima, Mureșianu, Porumbescu, etc. pentru a căror acompaniamente s'a proiectat angajarea unei muzice militare. În fruntea secțiunii artistice a comitetului aranjator s'au ales bărbați bine pricepători în arta muzicală, cari sunt destulă garanță despre buna reușită a concertului.

S'a proiectat mai departe expoziție de costume naționale (esp. etnografică) și o expoziție de țesături românești sub conducerea distinsiei doamne Elena Pop Hossu-Longin din Deva; apoi petreceri populare și excursiuni la mănăstirea dela Nicula, la băile de sare dela Ocna Dejului, etc. — Amănunte mai târziu. — *Viorel.*

STIRILE ZILEI.

— 20 Aprilie v.

Procesul de pressă al »Gazetei« pentru reproducerea articolului »L'opression maghiar« scris de poetul Björnson în revista »Courier Europeen«, pentru care d-l Ioan Spuderca a fost condamnat la 3 luni închisoare de stat și 500 cor. amendă în bani, a fost luat în dezbateră Vineri de către Curia reg. din Budapesta în urma nulității anunțate atât de apărător cât și de procuror. Procurorul anunțase, precum știm, cas de nulitate pe motiv că Curtea cu jurați din Târgul-Mureșului a considerat reproducerea articolului lui Björnson drept un singur delict de agitație, pe când procurorul ceruse, ca curtea cu jurați să considere reproducerea acestui articol drept două delict, deoarece articolul a apărut în doi numeri consecutivi ai »Gazetei«. Sentința Curiei încă nu ni-s'a înmănat, foile din Budapesta aduc însă știrea, că la propunerea vicepreședintelui curiei, Baumgarten Izidor, Curia a luat în considerare nulitatea anunțată de către procuror și a ureat pedeapsa d-lui I. Spuderca pentru cumul de delict dela trei la patru luni închisoare de stat.

Curia a confirmat Sâmbătă sentința tribunalului din Pojun, prin care fostul deputat slovac Milan Ivanca a fost condamnat la un an închisoare.

Pentru »Fondul cultural«. Casa de imprumut și păstrare »Economia« din Coahalm a votat, la propunerea consiliului de administrație, suma de 1000 cor. pe seama fondului cultural archidiecezan.

Un dar generos. D-l Iosif Gall a dăruit suma de 1000 cor. pentru fondul școlii de fete sub patronajul »Societății femeilor române din Arad«.

Necrolog. Marți, în 14/27 Aprilie la 3 oare p. m. a încetat din viață în Comana inferioară văduva de notar Elena Clococeanu nasc. Stoica. În mormântarea a avut loc Joi în 29 Aprilie în cimiterul bisericii gr. cat. din Comana inf. Odihnească în pace!

Regele Carol și »Illustrierte Zeitung«. Foarte bogate și reușite ilustrații a publicat cunoscuta revistă germană din Leipzig, »Illustrierte Zeitung« cu ocazia aniversării

sărei de 70 de ani a Regelui Carol. Pe lângă un portret al Suveranului, de o execuție artistică, publicat în prima pagină, revista germană a dat încă și numeroase vederi din țară, în special dela Sinaia și Dobrogea, în timp ce alte pagini sunt consacrate fotografiilor diferitelor încăperi din castelul Peleş, precum și vizita Reginei la Vatra Luminoasă. Găsim de asemenea în »Illustrierte Zeitung« și un portret de tinereță al Suveranului, în uniformă de general de călărași, precum și o fotografie a decedatei principese Maria, care este o duiosă amintire a tânărului vlăstar al părechei regale. Intreg numărul revistei germane este astfel plin de numeroase ilustrații, cari amintesc diferite momente din viața bătrânului monarh din Orientul Europei și merită să atragă atenția cetitorilor români.

Examenul pedagogic l'a făcut zilele aceste d-l Vasile Micula, profesor la Institutul teologic-pedagogic din Arad, cu succes foarte bun.

Demonstrații pentru votul universal. Partidul social-democrat din Budapesta va organiza o mare demonstrație în vederea sosirii Maj. Sale Monarhului în Budapesta. Conform planului stabilit lucrătorii vor ocupa mâne toate străzile pe unde va trece monarhul și vor demonstra pentru votul universal.

Convocare. Conform înțelegerii avute, elevile cari în anul școl. 1898/9 au absolvat clasa a VII-a și a VIII-a școlii de fete gr. cat din Blaj sunt rugate a se prezenta la întâlnirea de 10 ani care se va ținea în 25 Mai a. c. în Blaj. — *Șomcuta-mare*, 12 Aprilie 1909.

Silvia G. Radocea n. Drăgan.

În contra jocului de hazard. Căpitanul orașului ne aduce la cunoștință următoarele: În timpul din urmă au fost păgubite în mod simțitor în câteva din restaurantele și cafenelele din Brașov mai multe persoane prin jocuri de hazard. Proprietarilor de birturi și cafenele li-se aduce la cunoștință, că dacă în viitor vor mai permite să se joace în localurile lor jocurile de hazard, precum Färbli, Macao, Zwick, Nași-vași etc. li-se va lua dreptul de a ținea deschis peste ora statutară localul lor. În cas de repetiție se vor face imediat pașii necesari, ca să li-se ia licența pentru vinderea de beuturi spirituoase.

Instalarea noului stareț al mănăstirei Sinaia. — Sâmbătă s'a făcut la mănăstirea Sinaia instalarea noului stareț Arhimandrit Dionisie Simionescu, în locul decedatului Arhimandrit Nifon Popescu. După ce s'a oficiat un serviciu divin în Biserica mănăstirei, Arhimandritul Teodor Atanasie, locțiitor de vicar și delegatul Mitropoliei din București, a dat cetire decretului regal, prin care alesul soborului mănăstirei este întărit în postul de stareț.

Operă laudată a unei domnișoare române Dr. în Paris. — »Journal« din Paris vorbește foarte elogios despre succesul reportat de curând printr-o nouă operă științifică de către juna Româncă din România d-șoara Dr. Paulina Cernavodeanu, care conduce azi lucrările școlii de studii și arte în Paris. Într'un articol foarte documentat, d-l Emile Gautier zice, că descoperirea tinereii savante este chemată să facă senzație, fiindcă ea a reușit a reduce tumorile rele canceroase la diferite specii de animale cu ajutorul razelor ultra-violete. O comisiune medicală a fost delegată pentru a studia descoperirea d-șoarei Paulina Cernavodeanu, menită a revoluționa terapeutică cancerului. »L'Ind. Roum.« ne spune, că savanta Româncă e fiica colonelului Cernavodeanu, unul din cei mai valoroși veterani ai războiului de independență.

Regina Olandei Wilhelmina a dat naștere unei principese. Știrea aceasta a produs o nespus de mare bucurie în populația Olandei. Ministrul președinte a comunicat Sâmbătă oficial parlamentului nașterea unei principese. Reginei s'au făcut mari ovatiuni, iar camera a hotărât să predea Reginei o adresă de felicitare.

Fișcal al comitatului Bistrița-Năsăud a fost ales în congregația ordinară din 30 Aprilie a. c. d-l George Linul cu 93 de voturi lață de d-l Alfred Schiffbauer, candidatul Sașilor, care a întrunit numai 73 de voturi.

Binecuvântarea lui Dumnezeu. O bucurie nespusă a ajuns pe tânărul Pavel Tamșan din Cănaș. Rodnica și harnică lui soție, scrie »Rev. Bistriței«, i-a dăruit în zilele trecute patru feciorași, unul mai voinic ca celălalt. Și mama și feciorașii sunt sănătoși. Dumnezeu să-i trăiască.

Delegațiunea pentru despărțirea mănăstirilor prezidată de P. S. Sa d-l Episcop I. Papp este întrunită pe Sâmbătă în Arad, având să rezolve multe afaceri importante. Intre cei sosiți să ia parte la ședințe sunt delegații: Vasile Mangra, Augustin Hamza, Nicolae Oncu, Emanuil Ungureanu și Petru Truția din Arad; iar delegații diecezei Ceranșebesului sunt: Filaret Musta, Dr. P. Tepeneag, Ilie Trăilă, Titu Hațeg, Ioan Budințan, Dr. Ștefan Petroviciu precum și avocatul care poartă procesele, Dr. Emil Babeș.

Primirea institutorilor români la curtea bulgară. Institutorii prahoveni aflați în excursie la Sofia au fost primiți Vineri la Curtea bulgară din Sofia. Regele Ferdinand s'a coborât în mijlocul Românilor, dând mâna cu toți vizitatorii. Inspectorul Grigorescu a ținut o cuvântare, arătând însemnătatea înțelegerii româno-bulgare și mândria ce o simt Români că cei dintâi felicită pe Bulgarii independenți. Regele a rugat pe vizitatorii români să cânte imnul regal român, acompianând el însuși imnul și bătând tactul. Această manifestație a entuziasmat în cel mai mare grad pe institutorii români.

O scenă mișcătoare s'a petrecut Sâmbătă în locuința ministrului Morțun din București. O femeie, cu un copil în brațe, s'a înfățișat d-nei Morțun, în strada Pitar-Moșu, rugându-se să fie angajată ca doică în serviciul d-nei Sasu, fiica d-nei Morțun. Răspunzându-i-se că nu e nevoie de doică femeia a plecat. Peste o jumătate de oră, femeia a revenit și a cerut sergentului să fie introdusă din nou. În vreme ce sergentul se duse să comunice d-nei Morțun cererea femeiei, aceasta din urmă a lăsat copilul în antru și a dispărut. N'a trecut mult după aceea și d-l ministru Morțun, sosind acasă, găsește în antru copilășul, și în fașe un bilețel cu următorul conținut: »Doamnă! Am căpătat al treilea copil, nu am cu ce-l crește, căci mai am doi și tatăl lor e dus din lume, iar leafla mea de servitoare abia ajunge pentru cei doi. Știu că sunteți la »Sprinjinul«, luați copilul și-l încredințați la o femeie. Dacă mai pe urmă pot să-i iau, voi face-o bucuros. Copilașul este botozat, se numește Ion, vă rog să-i păstrați numele, ca să-l știu cere. Vă sărut mâinile cu respect și vă rog să mă ertați de îndrăsneala ce am avut-o.«

Bilețul nu avea nici o iscălitură. D-l Morțun mișcat de mizeria ce reese din această scrisoare simplă, a hotărât să acorde disperatei femei un ajutor lunar, ca să-și poată crește copilul. Femeia, care l'a lăpădat, a fost invitată să se prezinte la locuința d-lui Morțun.

Un doctor falsificator de bancnote. — Înaintea instanțelor judecătorești din Viena se judecă acum procesul d-rului falsificator Hošek, care cu complicea lui d-ra Kurz a pus în circulație bancnote false D-rul Hošek e un om inteligent și încă în liceu studia cu plăcere fizica. La universitate a urmat un curs de medicină, ocupându-se mai ales cu bacteologia. Dintre boale îl interesa mai ales malarie. Are câteva studii statistice și microscopice prezentate și consiliului superior sanitar. Un specialist fiind întrebat, dacă falsificările Hošek sunt periculoase a răspuns: »Falsificările sunt din cele mai reușite, dar totuși nu atât de perfecte, ca să înșele pe un specialist și nici chiar pe un profan mai băgător de seamă. Hošek a ajuns să imiteze atât de bine grație cunoștințelor sale aprofundate și aplicării descoperirilor moderne pe terenul fotochimiei.« Pe această cale nu a putut fabrica bancnote de 10 și 20 coroane, ci numai de 50 coroane, pentru că acest tip fiind dat circulației acum 9 ani nu este apărat contra acțiunilor fotochimice, perfecționate în ultimii doi ani. Falsificatorul lucra cu mâna foarte încet de aceea nici nu putea prepara bancnote multe de odată. Zilnic prinț'o muncă obositoare putea fabrica numai o bancnotă, iar vara munca era și mai anevoioasă, căci îi lipsea încăperile frigorifere. Anual a putut deci falsifica până la o valoare de 15,000 coroane, somă pe care în mod cinstit ar fi putut-o câștiga mai ușor.«

Un candidat de avocat cu praxă bună, perfect în stil maghiar și român află loc, numai decât pe lângă condițiuni favorabile în cancelaria avocatului Dr. Mátyás Lázár în Sibiu.

Avis amatorilor de fotografie. Aparatele de fotografie pentru salon și voiaj recunoscut ca escelente, aparate moment portative neîntrecute precum și toate articolele necesare la fotografie, se capătă la firma A. Moll k. u. k. Hof-lieferant, Wien la Tuchlauben 9. Manufatura fotografică, fondată 1854 La cerere se trimite catalog ilustrat cu prețuri.

Din carnetul unui forestier.

— De sub Copaci. —
(Urmare.)

Austria are 32% pădure (Bucovina 42% Bohemia 29%) cu administrație forestieră admirabilă; împreună cu Ungaria față de 300.000 tone import de lemne are mai mult decât 4 milioane tone export în valoare rotundă de 250 milioane coroane.

În **Belgia** partea cea mai mare a pădurilor s'au transformat în adevărate parcuri forestiere, în urma unei administrații; ele constituiesc acolo admirabile rezerve de frumuseți pitorești, de aer curat și pentru viitor.

Franța are numai 15% pădure, dar exploatarea pădurilor e foarte intensivă, industria lemnului e cea mai înfloritoare. În Franța se fac cunoscute elevilor binefacerea arborilor și li se înflorește iubirea de arbori și păduri. Când guvernatorul din Maroc a cerut dela guvernul francez forestierii, primadată i-s'a denegat sub cuvânt că ce să manipuleze aceștia acolo, unde nu-i un par verde? Guvernatorul tocmai pentru motivul acesta a pretins cu mai multă insistență forestierii pentru împădurirea acelor seninări de peatră seacă, ceea ce i-s'a acordat.

Silvicultura României, c'un teritoriu păduros de 21% adică 2.774.048 hectare din teritoriul total de 131.357 km². Încă a luat o direcțiune sănătoasă; valoarea exportului de lemne crește continuu față de importul mare parte lemn prelucrat. »Nu se poate o operă mai utilă în această țară, decât îngrijirea masivelor forestiere și ridicarea valorii lor economice printr'o cultură sistematică«, zice d-l Petre Antonescu.

Bulgaria — după Dr. Schwapach, savantul profesor dela academia silvică din Eberswalde — are cam 30% pădure adică 3.000.000 ha. cu economie forestieră într'o stare de tot decăzută, din cauza dezastrelor pricinuite de reavoință, tempestăți, focuri, insecte, pășunit exagerat cu oi și capre, cultură rapace, exploatare mizerabilă și continuele procese provenite din neregularea relațiilor de presiune. Cu toate acestea sunt proiecte de o îmbunătățire în viitor.

Cea mai înaltă dezvoltare a literaturii forestiere și cea mai intensivă gospodărie silvică, care este totodată și cea mai veche, o aflăm azi în Germania: *Baden, Prusia, Saxoni, Bavaria.* În Baden d. e. s'au cheltuit numai pentru construirea de drumuri în păduri în ultimii 10 ani 250.000 mărci, adică cam 6 mărci de hectar*) până când în Ungaria d. e. la Zarnocza (lângă Șemnit) unde e cea mai intensivă economie a pădurilor, se speșează la an pentru drumuri abia 7000 cor. la 60.000 jug. cat. adică cam 1 cor. de jug. cat. la 10 ani. Acolo transportul nu subminează valoarea, căci pe o teleagă cu doi cai se transportă 10—12 m³ lemn. Până când în Ungaria chiar și pădurile erariale rentează cam 6% la an, în Saxonia nu arareori aduc 45%, apoi pe când producțiunea anuală de lemn în Ungaria este abia de 1.8 m³ la jugăr, pe atunci în Bavaria este de 4.6 m³ la hectar.

Nu mai civilizata, omnipotentă *Britanie-mare*, acest nabab european, se pare că nu vrea să priceapă și să dea importanță cuvenită pădurilor. De o gospodărie silvică, care nu există în Anglia și Irlanda, nici nu putem vorbi; ea tot își impoartă din colonii, ceea ce numai politică puțin precăută poate fi, și de bunăseamă are să se răzbuie cândva amarnic, căci cum am văzut mai sus, pădurile au și influență igienică salutară și altă importanță publică generală afară de folosul material

*) 1 hectar=10.000 m² = 1.738 jug. cat.
1 jug. cat.=1600 stânjini vienezi pătrați= 0.5755 ha. = 5755 m.
1 stânjin=1.89648 m.

direct. În genere pe terenul producțiunii directe stă destul de nefavorabil, cu atât mai dezvoltată este însă tehnica și industria engleză, ca în nici o altă țară în Europa, deci și industria lemnului. În timpul mai recent începe a face și Anglia ceva plantații.

Dintre statele continentului nostru mai mult sunt avizate la importul de lemne cele ce împrejmuiesc marea mediterană: Franța, imperiul german, Angli-tera, Belgia, Holanda, Dania și Elveția; dimpotrivă exportează: Svedia, Norvegia, Rusia, Finlanda și România, iar peste ocean Canada și Statele-Unite. Importează cei drept și acestea din alte țări, dar valoarea exportului întrece pe cea a importului.

Varietăți.

Cât sânge trece prin inimă? D-rul Plesch a arătat la congresul de medicină din Wiesbaden, că făcând cercetări în Berlin, a găsit un mijloc de a afla la fiecare om sănătos sau bolnav, cât sânge trece prin inimă în vase la fiecare strugere. La omul sănătos trece prin inimă într'un minut 4—5 litrii, la fiecare bătaie 60 cm. cubi. Sângele curge cu viteza de 50 cm. pe secundă și face 65 bătăi la puls. Inima face în fiecare minut muncă de 14 kilogrammetri. La anemicii trec prin inimă până la 20 litri pe minut. La omul sănătos timp de 60 de ani inima face 350 de milioane de kilogrammetri, iar prin ea trec 2.800 de milioane de litri de sânge. D-rul Plesch află aceste lucruri de pe analiza aerului eșit din plămâni. Metoda e așa de simplă, încât poate sluji la diagnosticarea boalelor.

Dinastia turcească. În casa lui Osman, care a întemeiat sunt acum vre-o 600 de ani împărăția otomană, urmează la tron totdeauna cel mai în vârstă dintre cei în viață. Astăzi familia are 4 linii. Prima linie sunt cei trei feciori ai lui Abdul Medjid I. Al doilea dintre aceștia e Reșad, fratele lui Abdul Hamid, numai cu doi ani mai mic decât acesta (64 ani) și cel mai în vârstă în familie. A doua linie sunt cei trei feciori ai lui Abdul Aziz I. (răsturnat la 1876). A treia linie sunt cei doi feciori ai sultanului Murat V. (declarat nebun, 1876). A patra linie sunt cei nouă fii ori nepoți ai lui Abdul-Hamid, Sultanul acum răsturnat. Cel mai mare dintre cei opt feciori ai lui Abdul-Hamid, Mehemed Selim, urmează abia al șaptelea la rând, iar favoritul fostului Sultan, Burham Eddim Effendi abia de 23 de ani, e chiar al 14-lea în ordinea de succesiune. După rânduiala stabilită de sultanul Muhamed I. același, cu care Mircea Vodă a încheiat tractatul, membrii casei lui Osman n'au voie de a lua în căsătorie print-se ori fice de ale mai marilor din împărăție. Femeile familiei sunt dar circasene, armenice, georgiene, persiene, curde, mai rar europene. Prințelese se mărită însă cu truntași din împărăție. Dintre cele 8 fice ale lui Abdul Hamid, cele mai mari două, Zechie, o blondină de o rară frumusețe, și Raimé, sunt măritate după doi feciori ai bine știutului Osman-Pașa. Alte două, Aișe și Ralle, sunt soțiile unor favoriți ai sultanului. Cele mai mici trei n'au împlinit încă vârsta de șase ani. Sultanul are patru surori, dintre cari două văduve. Soții lor au pierit în exil.

Bibliografie.

A apărut Nr. 2 pe Aprilie—Iunie, al organului Asociațiunii »Transilvania«. — Asupra cuprinsului interesant literar al acestui număr vom mai reveni.

»Lucașarul«, Nr. 9, a apărut c'un cuprins ales și variat. În frunte publică un articol de Carmen Sylva: »Ernest Mauriciu Arndt. Apoi poezii de Marcu, V. Eftimiu, M. P., Vidu Rusmin, A. Cotruș. O novelă de I. Agârbiceanu. »Zeita Bunătății«, de Al. Cazaban, »Răfuia« de L. Rebreanu, »Ceasul« de Turgheniev, trad. de Hodoș. Dări de seamă. Cronică. și *illustrațiuni:* Vedere din interiorul bisericii din Calafat. Columnelne bisericii din Calafat. Biserica din Calafat: Maica Precurată. Biserica din Calafat: Constantin și Elena. Elena Doamna (cea din urmă fotografie). Catulle Mendès. Judith Gautier.

Emanuel Glaser. Pictorul Acusius Covaci. Ilariu Marian.

»Cântece și plângeri.« Fiind și eu dintre aceia, cari sunt setoși de ceea ce e nobil și frumos, mi-am abonat piesele muzicale de curând apărute sub titlul »Cântece și plângeri«. Volumul conține 6 piese muzicale pentru voce și piano, cari prin melodia lor dulce și sonoră, străbat până la inimă pe ascultător. Cântecele aceste sunt o comoară neprețuită, isvorată din sufletul poporului nostru. Ar fi de dorit, ca toți iubitorii de artă să grăbească a-și procura »Cântece și plângeri«, de I. Cl. Iuga. D-l Dr. Iustin Cl. Iuga, care de un timp încoace se ocupă mai intensiv cu colectarea și aranjarea cântecelor românești, prin edarea acestor frumoase și armonioase cântece, a adus un frumos serviciu marelui public românesc, — de aceea volumul d-sale merită o deosebită atențiune din partea publicului românesc. — Petru Negulescu, student.

»Compassul Românesc« de N. P. Fetrescu partea I. și II. care conține și legea comercială. Se poate procura prin librăria A. Mureșianu, Brașov. Prețul ambelor tomuri plus 3 cor. 20 bani porto.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 3 Mai. Poloni a ținut o vorbire înaintea alegătorilor săi și a zis, că pentru desnodământul crizei, el crede numai pe Wekerle capabil. Poloni a atacas aspru pe Andrassy, imputându-i că a întârziat reforma electorală.

Belgrad, 3 Mai. »Trgovenski Glasnik« organ oficios al cercurilor comerciale se miră că România, care gravitează în jurul triplei alianțe, nu a fost în stare să capete concesiuni mai mari decât acelea pe care le-a căpătat Serbia. Cum se poate că cercurile competente au lăsat ca agrarieni unguri să învingă în detrimentul intereselor României, care aduce atâtea servicii politicii austro-ungare.

Sofia, 3 Mai. Eri seara misiunile străine, de față fiind ministrul de externe, au prezentat regelui felicitări cu ocazia recunoșterii independenței Bulgariei. Decanul diplomaților a rostit un discurs exprimând urări sincere pentru sănătatea regelui, reginei și familiei regale, pentru prosperitatea dinastiei regatului bulgar. La prânzul de gală Regele a toastat pentru suveranii și șefii de state.

Constantionol, 3 Mai. Ambasadorii Austriei și Italiei au exprimat eri Porței, în numele guvernelor lor, felicitări pentru Sultan și pentru izbânda guvernului. Ziarele turcești spun că prima iradea a noului Sultan este privitoare la restabilirea lui Ghiazi Osman. Kemal Eddin luase în căsătorie fata lui Abdul Hamid, dar a trebuit să divorțeze și a fost disgrățiat în urma intrigiilor de la Yldiz-Kiosk.

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor respons.: **Victor Branisce.**

Caut candidat de avocat cu bună praxă.

Dr. Eneș Drăiu,
avocat, Marosvásárhely.

Dr. STERIE N. CIURCU.

VIII Kochgasse Nr. 29 — Viena

Consultațiuni

cu celebritățile medicale, cu specialiști de la facultatea de medicină din Viena.

Telefon nr. 17065.

Aducem la cunoștința On. public, că prețul apelor minerale și igienice din depositul nostru din strada Aței Nr. 6 pe lângă schimbul imediat al sticlelor este următorul:

Gloria	1 litru 12 fl.	1/2 litru	fil.
Borpatak	" 12 "	" "	" "
Matild	" 16 "	" "	" "
Bornegy	" 16 "	" "	" "
Boross	" 16 "	" "	" "
Előptak	" 16 "	" "	" "

La cumpărare de 25 sticle lăștăm Borvizuri acasă. — Apelăm la sprijinul On. public Societatea pe acțiia a exploatareii și exportului apelor minerale. (479,41—150)

Fehérkő	" 16 "	" "	" "
Felsőrákos Mária	" 16 "	" "	" "
Kászón Salutáris	1 litru 16 fl.	1/2 litru	14 fl.
Horgász	" 16 "	" "	" "
Repati	" 15 "	" "	" "

Borszék	" 28 "	" "	" "
Szojka	" 28 "	" "	" "
Boholt	" 26 "	" "	" "
Hargitta	" 26 "	" "	" "
Székely-Selters	" 26 "	" "	" "

„FURNICA“,
cassă de economii, societate pe acțiuni
în Făgăraș.

Convocare.

Domnii acționari ai casei de economii, „Furnica“ societate pe acțiuni în Făgăraș, se invită prin aceasta în virtutea §. 26 al statutelor societății la o

Adunarea generală extraordinară care să va ține la Făgăraș în 26 Maiu st. n. 1909, înainte de amiază la 10 oare, în localul societății.

Obiectele:

Ridicarea capitalului social și schimbarea statutelor.

Domnii acționari, cari în sensul §§. 17, 18 și 19 din statutele societății voesc a participa la această adunare generală extraordinară, în

persoană, sau prin plenipotențiați, sunt rugați a-și depune la casa societății, sau la institutul de credit și economii „ALBINA“ din Sibiu actiunile lor și eventual dovezile de plenipotență, cel mult până la 25 Maiu 1909.

Făgăraș, 17 Aprilie 1909.

(587,1-1.)

Diracțiunea.

SĂNĂTATEA
este cea mai scumpă binefacere pentru
Dama, se poate conserva și cultiva folosind
CORSET GRADEFONT
care este comod și modern.
se capătă după măsură sau gata numai în
MAGAZINUL
Mme B. GOLDSTEIN,
Confectionare de corsete specialitate
BRAȘOV, Strada Vămei Nr. 21

Cursul la bursa din Viena.

Din 1 Maiu n. 1909

Renta ung. de aur 4%	113 45
Renta de corone ung. 4%	93 45
Imp. câl. ter. ung. în aur 3 1/2%	83 35
Imp. câl. fer. ung. în argint 4%	93 90
Bonuri rurale croate-slavone	94 35
Imp. ung. cu premii	202 75
L. suri pentru reg. Tisei și Seghedin	143 75
Renta de hârtie austr. 4 1/10	96 40
Renta de argint austr. 4 1/10	96 40
Renta de aur austr. 4%	117 45
Renta de corone austr. 4%	96 35
Bonuri rurale ungare 3 1/2%	86 80
Los iri din 1860	157.—
Acțiil de-ale Băncei ung. de credit	1769.—
Acțiil de-ale Băncei austr. de credit	754 25
Acțiil de-ale Băncei austro-ung.	640 75
Napoleondori.	19 01
Mărci imperiale germane	117 05
London vista	239 47 1/2
Paris vista.	95 2B
Neto italiene.	94 60

Scris. fonc. Albine 5%	100.—	101.—
Ruble Rusesci	2 51	2 53
Napoleondori.	19 04	19 12
Galbeni	11 20	11 0
Mărci germane	117.—	117 20

H. Kleverkaus
Brașov, Strada Hirscher Nr. 6.
FABRICANT DE
SALAMĂ și CĂRNĂȚĂRIE (Selcher)
pus în mișcare cu motor.
Recomandă: Șuncă prima calitate, limbi afumate, salamă, untură de porc, slănină afumată. Cu deosebire specialitate de cârnați cu hrean, așa numiți Krenwürstel.
Comandele se eșecută prompt și se eșecută cu poșta ori și unde.
Prețuri curente la cerere se trimit gratis.

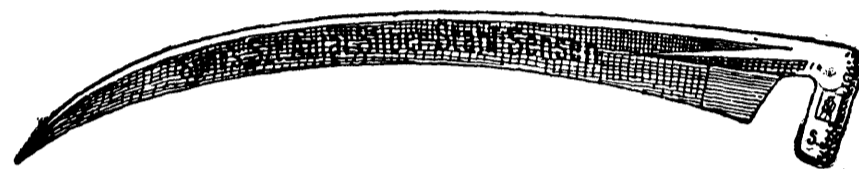
Abonamente la
„Gazeta Transilvaniei“
se pot face ori și când pe timp mai îndelungat sau lunar.

Banca Națională a României.

Situațiune sumară.

1908 12 Aprilie	Activ:	1909 4 Aprilie	1909 11 Aprilie
126.991,596	92161596 Reser. metal. aur 88205061	118.265,415	123.780,249
	34830000 „ Trate aur 35575188		
1.787,987	Argint și diverse monede	1.402,930	1.415,158
61.442,193	Portofoliu Român și străin	52.172,062	50.124,686
7.662,600	*Impr. contra efec. publice 12177200		
16.751,502	„ „ „ în cont-corent 16672467	28.753,667	28.849,667
11.999,924	Fonduri publice	11.999,924	11.999,924
15.638,508	Efectele fondului de rezervă	15.296,433	15.296,433
3.238,121	Efect. fond. de amort. mob. și mater.	3.177,121	3.177,121
5.939,500	Imobile	5.972,018	5.972,060
684,953	Mobilier și Mașini de Imprimerie	704 434	704 446
599,005	Cheltueli de Administrațiune	529,755	538,397
104.087,829	Depozite libere	103.497 210	103.588,660
19.358,586	Conturi curente	28 293 123	24.391,200
28.037,315	Conturi de valori	27.750 057	27.667 854
404 219,519		397.919,149	397.505 855
	Pasiv:		
12.000,000	Capital	12.000,000	12.000,000
24 609,781	Fond de rezervă	26.414,834	26.414,834
3.634,520	Fondul amortis. imob. și material	3.893,778	3.893,778
258.815,890	Bilete de Bancă în circulațiune	251.033,670	250.449,610
1.071,499	Dobânzi și beneficii diverse	1.079,607	1.158,923
104.087,829	Depozite de retras	103.497,210	103 588,660
404.219,519	Scomptul 5%	397.919 149	397.505,855
	* Dobânda 5 1/2%		

Cea mai bună coasă în lume

este coasa de oțel de St. Anton și se poate căpăta singur numai dela **Sohr Pál Somogy-Szile, Fötér 2.**

Coasa de oțel de tun St. Anton se fabrică din oțelul de tun mesecat cu cel mai mobil metal, un metal special, care este secretul fabriciei.

500 de coroane plătesc celui ce este în stare să arate o coasă de oțel de tun St. Anton cumpărată dela altă firmă.

1000 de coroane plătesc celui ce este în stare să găsească între 100 de coase de tun St. Anton două rele. Cel-ce are lipsă de o coasă

bună și de toată încrederea să nu cumpere o altă coasă, până când nu cere dela vestita firmă de sus catalogul ilustrat, care se trimite ori-cărui gratuit și franco. Cereți un astfel de catalog pe o carte poștală Lunile de iarnă sunt cele mai potrivite pentru adunarea de comande. Cei-ce adună comande primesc rabat. — Garanță deplină. —

Comandându-se 10 bucați, o coasă se dă în cinste.

Serviciu conștientos! Mai multe mii de scrisori de recunoștință și comande înnoite se pot arăta și pune la dispoziția ori-cui.

Briciu de oțel de diamant
cu garanță de 5 ani,
costă 1 fl. 50 cr.

Cruce séu stea duplă electro-magnetică
Patent Nr. 66967.

Nu e crucea lu Volta. Nu e mijloc secret.
Vindecă și inviorează pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boala se da împrejurării, șa le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedacarea circulațiunei sângelui, anemie, ameteii, tuituri de ureche, bătaie de inimă, sgârșiri de inimă, asmă, anșul greu, sgârșiri de stomac, lipsa poftei de mâncare, reoală la mâni și la picioare, reumă, podagră, ischias, udul în pat, influența, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor bôle, cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — In cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prețuesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine pôte examina aceste atestate Acel pacient care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retriuite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta“, de ôre-cr. „Ciasul-Volta“ atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficioș oprit, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cerostat. Deja înfăntătea crucei mele electro-magnetice o recomandă îndeosebi

Prețul aparatului mare e 8 cor. Prețul aparatului mic e 6 cor.

folosibil la morburii, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituțiune foarte siabă.

Expediție din centru și locul de vânșare pentru țôrș și streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V. 28, Strada VADÁSZ 34,
colțul strada Kálmán.

Prafurile-Seidlitz ale lui MOLL

Veritabile numai dacă fie-care cutiă este provădută cu marca de apărare a lui A. MOLL și cu subscrierea sa.

Prin efectul de leuire durabilă al Prafurilor-Seidlitz de A. Moll în contra greutăților celor mai cerbicioșe la stomac și pânteece, în contra cărcelor și acrelei la stomac, constipațiunei cronice, suferinței de floc, congestiunei de sânge, haemorrhoidelor și a celor mai diferite bôle femesci a luat acest medicament de casă o răspândire, ce cresce mereu de mai multe decenii încôce. — Prețul unei cutii originale sigilate Corone 2 — Falsificățiile se vor urmări pe cale judecătoreșcă.

Franzbranntwein și sare a lui Moll.

Veritabil numai dacă fie-care sticlă este provăzute cu marca de scutire și cu plumbul lui A. Moll

Franzbranntwein-ul și sarea este forte bine cunoscută ca un remediu popular cu deosebire prin tras (frotat), alină durerile de goidină și reumatism și a altor urmări de rēcăliă.

Prețul unei cutii originale plumbate cor. 2.—

Săpun de copii a lui Moll.

Cel mai fin săpun de copii și Dame, fabricat după metodul cel mai nou, pentru cultivarea rațională a pelei, cu deosebire pentru copii și adulți. — Prețul unei bucați cor. — 40 b. Cinc bucați cor. 1.80

— Fie-care bucată de săpun, pentru copii este provădută cu marca de apărare A. Moll. —

Trimiterea principală prin Farmacistul A. MOLL Wien, I. Tuchlauben 9 c. și reg. furnisor al curții imperiale.

— Comande din provinciă se eșecută zilnic prin rambursă postală —

La deposite se se cêră anumit preparatele provădute cu iscălitura și marca de apărare a lui A. MOLL.

Deposite în Brașov: la d-nii farmaciști Ferd. Jekelius, Victor Roth și en gros la D. Eremias Nepoșii

În fie-care zi se află: Krenwürstel proaspeți. — Șuncă excelentă. — Cestite de porc, fierte și nefierte — Cele mai fine cârnuri afumate,

la **KAMNER & JIRKOFKY,**
fabricanți de cârnățarie, Brașov, Têrgul Inului No. 2.

Spedițiuni cu poșta în fie-care zi.